

Kaakkois-Suomen
ammattikorkeakoulu

South-Eastern Finland
University of Applied Sciences

**PLEASE NOTE! THIS IS A PARALLEL PUBLISHED VERSION /
SELF-ARCHIVED VERSION OF THE ORIGINAL ARTICLE**

This is an electronic reprint of the original article.

This version may differ from the original in pagination and typographic detail.

Author(s): Jakonen, Antti; Sumanen, Hilla

Title: Hälytysajoa komentokielellä

Version: Publisher's PDF

Please cite the original version:

Jakonen, A.; Sumanen, H. (2020). Hälytysajoa komentokielellä. *Systole* 5, 30 - 31.

HUOM! TÄMÄ ON RINNAKKAISTALLENNE

Rinnakkaistallennettu versio voi erota alkuperäisestä julkaisusta sivunumeroiltaan ja ilmeeltään.

Tekijä(t): Jakonen, Antti; Sumanen, Hilla

Otsikko: Hälytysajoa komentokielellä

Versio: Publisher's PDF

Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä:

Jakonen, A.; Sumanen, H. (2020). Hälytysajoa komentokielellä. *Systole* 5, 30 - 31.

Hälytysajoa komentokielellä

■ ■ ■ Xamkin ja Traficomien hanke pyrkii parantamaan ensihoidon hälytysajon turvallisuutta valtakunnallisella tasolla. Miehistöyhteistyötä varten kehitettyä komentokieltä pilotoitiin viidellä alueella. Tulokset ovat rohkaisevia.

LIKKUU

- Kuitataan sanalla "LIKKUU"
- Merkki, että hälytysajo aloitetaan ja yksikkö lähtee liikkeelle

TILANNENOPEUS

- Kuitataan sanalla "TILANNENOPEUS"
- Tilannenopeutta on työparin näkemuksen mukaan liikaa
- Kuljettaja hidastaa ajonopeutta hallitusti

HIDASTA

- Kuitataan sanalla "HIDASTA"
- Tilanne, joka vaatii välitöntä ajonopeuden hidastamista
- Aktiivinen ja hallittu nopeuden hidastaminen

SEIS

- Kuitataan sanalla "SEIS"
- Käytetään hätätilanteessa, kun yksikkö on pysäytettävä välittömästi
- Kuljettaja tekee hätäjarrutuksen

RISTEYS

- Kuitataan sanalla "RISTEYS"
- Erytysuomioita voidaan ilmoittaa, esim. Väistämisvelvollisuus
- "VAPAA-VAPAA", kun turvallista mennä risteuksesta

OHITUS

- Kuitataan sanalla "OHITUS"
- Kuljettaja ilmoittaa ohitusaikastaan
- Erytysuomioita voidaan ilmoittaa, jotka voivat vaikuttaa ohitusaikaisiin, esim. vastaantuleva liikenne
- "VAPAA-VAPAA", kun turvallista ohittaa

PYSÄKÖITY

- Kuitataan sanalla "PYSÄKÖITY"
- Merkki, että yksikkö on pysäköity eikä enää liiku
- Erytysuomioita voidaan ilmoittaa, esim. Yksiköstä poistuminen

HUOMIOI

- Kuitataan sanalla "HUOMIOI"
- Vapaamuotoisempi komentokielen termi
- Ilmoitetaan ajoon vaikuttavia erityisuuomioita, esim. Väistämisvelvollisuus liikenteessä tai ruuhkassa ajaminen

Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulussa (Xamk) toteutetaan Liikenne- ja viestintävirasto Traficomien sekä Xamkin rahoittamaa

Kohti turvallisempaa hälytysajoa II: Ensihoitoyksikön turvallisuuskriittinen miehistöyhteistyö -tutkimus- ja kehittämishanketta.

Sen tavoitteena on lisätä hälytysajon turvallisuutta valtakunnallisella tasolla. Hankkeessa sovelletaan Crew Resource Management (CRM) -ajattelua hälytysajon turvallisuuden parantamiseksi. Hankkeessa kehitettiin miehistöyhteistyön komentokieli eli vakioitu kommunikointimalli hälytysajoon. Komentokieltä pilotoitiin käytännön ensihoitotyössä viidellä eri alueella keväällä 2020. Tässä artikkelissa esittelemme pilottitutkimuksen tulokset komentokielen käyttökokemuksista.

Komentokieli valmistui

Ensihoitoyksikön miehistöyhteistyön komentokielen kehitystyö alkoi hälytysajon asiantuntijoiden työpajoissa elokuussa 2019 Xamkin turvallisuuskriittisen hälytysajon koulutuksen yhteydessä. Kehitystyön taustaksi tehtiin erikseen myös asiantuntijoiden haastattelututkimus, jossa selvitettiin, mitkä ovat hälytysajon kriittisiä ja tärkeitä kohtia, jotka tulisi varmistaa komentokielellä. Komentokieltä kehitettiin tutkimuk-

sen ja asiantuntijatyöpajojen avulla sekä testattiin turvallisuuskriittisen hälytysajon koulutuksissa. Komentokieltä, jossa on kahdeksan erillistä termiä hälytysajon kriittisissä kohdissa käytettäväksi, pilotoitiin keväällä 2020 viidellä eri ensihoitoalueella kahden kuukauden ajan. Pilotointiin osallistuneet ensihoitajat antoivat komentokielen käyttökokemuspalautetta pilotin päätyttyä. Lähes kaikilla (93%) käyttökokemuksia kertoneilla ensihoitajilla (n = 14) oli yli viisi vuotta työkokemusta ensihoidosta.

Monenlaisia hyötyjä

Ensihoitoyksikön miehistöyhteistyön komentokieltä pilotoineista ja käyttökokemuspalautetta antaneista ensihoitajista suurin osa (86 %) koki komentokielen käytön turvallisuutta parantavaksi ja yli puolet (62 %) oli sitä mieltä, että ensihoitoyksikön miehistöyhteistyön komentokieltä tulisi käyttää päivittäisessä ensihoidotyössä. Komentokielen koettiin lisäävän tiimityöskentelyä, jonka puolestaan koettiin lisäävän työ-, potilas- ja liikenneturvallisuutta. Komentokielen käytön koettiin varmentavan navigointia, lisäävän työparin tilannetietoisuutta sekä tehostavan ajonaikaista havainnointia.

Vaatii vielä kehittämistä

Turvallisuutta parantavista kokemuksista huolimatta komentokielen

vakioiminen toimintamalliksi vaatii palautteiden perusteella vielä hiomista ja jatkokehittämistä. Komentokielen rakenteen koettiin kaipaavan vielä yksinkertaistamista, jotta sen käyttö olisi sujuvampaa. Ennen mahdollista implementointia komentokieleen liittyviä ohjeistuksia tulee yhä selkeyttää esimerkiksi miehistön jäsenten vastuiden osalta. Komentokielen käyttöönotto vaatisi myös strukturoituja koulutuksia.

Jatkosuunnitelmia

Xamkin ja Traficomien hanke jatkuu syksyyn 2021 asti. Tänä aikana on myös tarkoitus tuottaa vertaisarvioitua tutkimustietoa ensihoitoyksikön miehistöyhteistyön valtakunnallisista kehittämistarpeista. Komentokieltä tullaan hankkeen lisäksi kehittämään Xamkin turvallisuuskriittisten hälytysajokoulutusten yhteydessä.

Kansainvälisten tutkimusten perusteella hälytysajo muodostaa merkittävän riskin ensihoidon työ-, potilas- ja liikenneturvallisuudelle, ja hälytysajon on myös todettu lisäävän ensihoitoyksiköiden liikennevahinkoja. Ensihoitoyksikön hälytysajon turvallisuuden kehittäminen onkin jatkuvasti ajankohtainen aihe, ja aiheen tutkimusta sekä valtakunnallisen tason kehitystyötä tarvitaan tulevaisuudessa yhä enemmän näkyvien tulosten aikaansaamiseksi.